

A.10. EL DRET D'ACCÉS A LA INFORMACIÓ PÚBLICA

Enguany també cal fer referència a la regulació del dret d'accés a la informació pública. Les denegacions d'accés a la informació en mans de les administracions continuen concentrant un nombre significatiu de les queixes rebudes cada any. Aquestes queixes les plantegen tant càrrecs electes que volen accedir a la informació per exercir la seva funció de control sobre l'acció de govern en l'àmbit local com persones que, a títol individual, volen exercir el seu dret a participar en els afers públics, i a fer-ho de manera informada, o que simplement sol·liciten una informació que afecta la seva esfera privada d'interessos.

Des dels primers anys de funcionament de la institució, el Síndic de Greuges ha hagut de donar resposta a ciutadans que consideraven que se'ls denegava indegudament l'accés a la informació. Encara avui, tal com aleshores, hi ha de donar resposta, malgrat l'absència d'instruments normatius que donin una protecció a aquest dret anàloga als països del nostre entorn.

Pel que fa a aquest marc normatiu, cal destacar que el dia 31 de desembre de 2014 es va publicar la Llei catalana 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que entrarà en vigor en el termini de sis mesos des de la publicació.

Uns quants dies abans, el 10 de desembre de 2014, va entrar en vigor la regulació del dret d'accés a la informació pública que conté la Llei estatal 19/2013, de 10 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que té caràcter bàsic. Aquest text normatiu, tot i que presenta mancances molt rellevants, millora molt substancialment el marc jurídic anterior, molt centrat en el procediment administratiu i la condició de persona interessada del sol·licitant.

En aquest sentit, a la recomanació formulada pel Síndic a totes les administracions que actuessin d'acord amb els principis que es desprenien de la Proposició de llei catalana i els que van inspirar l'informe monogràfic que el Síndic va presentar l'any 2012, ara cal afegir-hi l'obligació de complir el que determina la Llei bàsica estatal en matèria d'accés

a la informació pública des de la data en què va entrar en vigor i del que es deriva de la Llei catalana a partir del 30 juny de 2015.

El Síndic de Greuges té la funció d'avaluar el compliment de la Llei catalana i emetre un informe anual

També cal destacar que, en el marc de la tramitació de la Proposició de llei catalana, el Síndic va comparèixer davant la Comissió d'Afers Institucionals per valorar el text proposat i formular les aportacions que considerava escaients per millorar aquesta proposta normativa.

De manera molt sintètica, el Síndic va voler destacar que, en termes generals, la proposta responia als requeriments essencials d'una llei d'accés: una regulació completa que delimita el contingut del dret d'accés i en taxa les excepcions, que estableix un procediment més breu que l'administratiu ordinari per atendre aquestes peticions i un règim de recurs davant un òrgan específic no integrat a l'Administració activa.

Per contra, i des d'una perspectiva crítica, va destacar que el dret d'accés havia de ser objecte d'una regulació autònoma, justament perquè es tracta d'un veritable dret subjectiu de les persones, i no només d'un instrument de control dels poders públics i de lluita contra la corrupció. També va assenyalar que tres de les excepcions a l'accés a la informació (concretament, les mencions de "drets fonamentals", "interessos públics o privats protegits expressament per la Llei" i "la informació que tingui expressament la condició de protegida si així ho estableix expressament una norma amb rang de llei") no tenen un equivalent en el Conveni 205 del Consell d'Europa sobre accés a documents públics. Cal recordar que aquest conveni pretén establir una regulació de mínims comuna als països que s'hi adhereixin i que, en el cas de les excepcions, es tracta d'una llista exhaustiva –així ho assenyala el document explicatiu que acompanya el Conveni– d'allò que, com a màxim, és admissible com a excepció en un estat democràtic.

Queixa 04620/2014

Un ciutadà va formular una queixa amb motiu de la denegació de la sol·licitud de còpia de l'expedient del PUOSC (Pla únic d'obres i serveis de Catalunya) de la planificació 2013-2017. El Departament de Governació i Relacions Institucionals va rebutjar aquesta petició emparant-se en l'article 35 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, amb relació als procediments administratius en tramitació.

El Síndic va recomanar al Departament que revisés el contingut de la resposta tramesa al ciutadà, ja que la regulació de l'exercici del dret d'accés fixat en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, s'havia d'entendre desplaçada per la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, malgrat que la regulació del dret d'accés que conté aquesta darrera encara no hagués entrat en vigor en la data de la petició. En aquest sentit, el Síndic va considerar que, com a bona pràctica administrativa, calia avançar l'aplicació dels paràmetres d'aquesta llei, atès que conté la regulació bàsica en aquesta matèria, que haurà d'aplicar obligatòriament l'Administració de manera imminent, i és més favorable a l'exercici del dret ciutadà a accedir a la informació en poder de les administracions.

Queixa 07488/2013

La queixa es va presentar en contra de la denegació de la informació sol·licitada a l'Ajuntament de Sant Celoni. L'Ajuntament havia desestimat la sol·licitud perquè considerava que era genèrica, podia afectar molts ciutadans i no s'hi havia acreditat l'interès.

El Síndic va examinar la petició i va observar que feia referència a plànols sobre la ubicació d'unes canalitzacions d'aigua potable i a unes finques de titularitat municipal. Per tant, no era plausible mantenir que aquesta informació pogués afectar ciutadans i que estigués mancada de concreció. També va assenyalar que l'exercici del dret es podria facilitar sense afectar l'eficàcia del funcionament dels serveis mitjançant l'accés a l'inventari general de l'Ajuntament. Per això, el Síndic va suggerir a l'Ajuntament que estimés el recurs de reposició formulat. L'Ajuntament va acceptar el suggeriment i va facilitar una còpia de la documentació sol·licitada a la promotora de la queixa.

Queixa 00803/2013

Diversos regidors de l'oposició a l'Ajuntament d'Alfarràs van presentar una queixa perquè l'Ajuntament no donava resposta a la seva sol·licitud d'accés al document del POUM elaborat pels tècnics municipals. L'Ajuntament va al·legar que es tractava d'un document provisional que no havia estat assumit per l'equip de govern municipal. Tot i així, el Síndic va assenyalar que aquesta circumstància no justificava denegar l'accés a aquest document als regidors que ho havien demanat.

En aquest sentit, el Síndic va recordar que no es podia considerar que en aquell cas es produís cap de les excepcions a l'accés dels regidors a la informació municipal que estableixen l'article 77 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i l'article 164.5 del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya. D'altra banda, va destacar que aquestes excepcions s'han d'interpretar restrictivament, atesa la transcendència de les funcions de control democràtic que l'ordenament jurídic assigna als membres de les corporacions locals.

D'acord amb les consideracions anteriors, el Síndic va suggerir a l'Ajuntament d'Alfarràs que facilités l'accés dels promotors de la queixa al document demanat.